

Володимир ГОРБАЛІНСЬКИЙ

доцент кафедри
загальноправових дисциплін,
кандидат юридичних наук

Дар'я СЕРГА

студентка ННІ права
та інноваційної освіти

*(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ
м. Дніпро, Україна)*

ПРОБЛЕМАТИКА РОЗВИТКУ АДМІНІСТРАТИВНОГО СУДОЧИНСТВА В УКРАЇНІ

Правова держава є основою демократичного суспільства, однією з основних ознак якої є право на доступ до правосуддя та справедливий суд. Судова система є фундаментом для кожної правової держави, оскільки вона захищає правопорядок та Конституцію, з усіма закріпленими в ній принципами і цінностями. Основним та безпосереднім завданням судової гілки є захист конституційних прав і свобод людини, законності [1, с. 32]. Конституцією України закріплено функцію судового контролю у формі адміністративної юстиції як невід'ємну складову судової влади поряд з іншим основним елементом – правосуддям [2, с. 141].

Провідне місце в механізмі адміністративно-правового забезпечення прав і свобод громадян, посідає адміністративне судочинство. Як зазначає М. Смокович, адміністративний суд, на сучасному розвитку України, став вагомим політичним важелем, це стосується не тільки у справах за позовами до вищих органів влади, а й в інших, які через постійне зростання їх кількості свідчать про катастрофічне незадоволення громадян іншими суб'єктами владних повноважень [3, с. 24].

Іншою проблемою є досить значна кількість справ, що перебувають на розгляді в адміністративних судах, в яких позивачем є суб'єкт владних повноважень, а відповідачем є цивільна особа. В цьому проявляється невідповідність ідеї адміністративної юстиції, оскільки її метою є захист людини від протиправних дій з боку держави. Суб'єкти владних повноважень наділені широким спектром підстав для звернення з позовом до особи, які закріплені різними нормативно-правовими актами, з кожним оновленням законодавства перелік зазначених підстав щоразу розширюється. Саме цей факт стає підґрунтям недовіри громадян до адміністративних органів [2, с. 52].

Як зазначає Булик І. Л., практика Верховного Суду у певних категоріях

адміністративних справ суттєво звузила сферу прав, що мають захищатися адміністративними судами. Виходячи з цього, адміністративний позов тепер не може застосовуватися для оскарження більшості рішень органів влади, з якими пов'язується виникнення або припинення прав власності чи користування земельними ділянками, іншим майном; для оскарження бездіяльності судів у процесі розгляду справ тощо [4].

Не менш важливою проблемою є надмірна тривалість судового розгляду справи. Це є однією з причин того, що кожного року до Вищого адміністративного суду України надходить велика кількість скарг на діяльність суддів, значна частина яких відноситься до процесуальної бездіяльності. Це виражається в: ненаданні доступу до матеріалів справи, копій судових рішень, невчиненні процесуальних дій у справі протягом тривалого часу, нехтуванні посадових обов'язків тощо.

Адміністративне судочинство в Україні потребує вдосконалення шляхом його реформування та модернізації, враховуючи досвід провідних країн, що позитивно вплине на адміністративну юстицію в Україні та надасть змогу їй наблизити нашу систему до світових стандартів» [5]. З цим не можна не погодитись, активізація розвитку адміністративного судочинства стане позитивним аспектом запровадження адміністративної юстиції разом з посиленням захисту прав людини у її відносинах з владою.

У висновку можна зазначити, що незважаючи на проблеми, які є в адміністративному законодавстві України, адміністративні суди мають високий рівень довіри в суспільстві. Чинники, які негативно впливають на роботу адміністративної юстиції, здебільшого, пов'язані із загальновідомими проблемами всієї судової системи. Тому важливо вжити заходів до подолання проблем, які перешкоджають ефективній роботі адміністративних судів.

Отже, сучасна судова влада України має відповідати міжнародним принципам, умовам сьогодення в державі та забезпечувати ефективний захист прав і свобод людини, загальних інтересів суспільства та держави.

-
1. Ємельянова В. І. Важка дорога адміністративної юстиції, однак її треба пройти . *Вісник Вищого адміністративного суду України*. 2017. № 1. С. 32– 37.
 2. Куйбіда Р. О. Адміністративне судочинство: ключові проблеми і напрями їх подолання . *Вісник Вищого адміністративного суду України*. 2018. № 4. С. 51–54.
 3. Смокович М. Адміністративне судочинство як елемент конституційного ладу . *Юридична Україна*. 2011. № 9. С. 23–28.
 4. Капинос О. В. Адміністративне судочинство як форма забезпечення функціонування сучасної держави. *Правові новели*. 2021. № 13. Т. 2. С. 46–51.
 5. Золотухіна Л. О. Адміністративна юстиція як складова адміністративноправового механізму захисту публічного інтересу. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2019. № 4. С. 138–143.